

Alþingi
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8 - 10

150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 141/952
komudagur 10.12.2012

Reykjavík, 10. desember 2012

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir (færanleg starfsemi og EB-gerðir: umhverfismerki, loftgæði og efri losunarmörk). 287. mál.

Samtök atvinnulífsins, Samtök iðnaðarins, SVP – Samtök verslunar og þjónustu, Samtök ferðaþjónustunnar, Samtök fiskvinnustöðva og Landssamband íslenskra útvegsmanna skila hér með sameiginlegri umsögn um málið.

Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu þá leitaði umhverfis- og auðlindaráðuneyti umsagnar samtakanna um drög að fyrirliggjandi frumvarpi. Í greinargerð með frumvarpinu og athugasemdum er fjallað um athugasemdir samtakanna frá því í ágúst sl. Þrátt fyrir það ítreka samtökin fyrri athugasemdir að verulegu leyti.

Frumvarpið tekur til fjögurra óskyldra efnispáttanna þ.e. umhverfismerkja, færanlegrar starfsemi, endurskoðunar starfsleyfa og innleiðingu EB tilskipana um loftgæði. Hér á eftir verður fjallað sérstaklega um hvern efnispátt fyrir sig.

Umhverfismerki

Í frumvarpinu (1. gr. og 5. gr. a.) er fjallað um umhverfismerkin Svaninn og Blómið sem eru opinber umhverfismerki á Norðurlöndum og á evrópska efnahagssvæðinu. Enginn áhugi hefur verið hér á landi á Blóminu og er því frekari umfjöllun um það sleppt þótt efnislega gildi um það svipuð sjónarmið. Svanurinn hefur verið byggður upp með fjárveitingum frá Norðurlandaráði og stuðningi stjórnvalda á Norðurlöndum. Frá tilkomu Svansins hefur þróunin orðið sú að sjálfstæð einkarekin umhverfismerki og vottunaraðilar hafa náð verulegri útbreiðslu. Vottun og veiting umhverfisviðurkenninga er því orðin eins og hver annar samkeppnisrekstur og hlýtur að koma til skoðunar hvort eðlilegt sé að ríkið reki starfsemi af þessu tagi. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að Umhverfisstofnun annist umsjón löggjafarinnar og daglegan rekstur Svansins. Samtökin telja nauðsynlegt að Svanurinn verði sjálfstæð rekstrareining og að fjárhag merkisins sé ekki blandað saman við annan rekstur Umhverfisstofnunar. Í kynningarefni Svansins er Umhverfisstofnun áberandi og allt kynningarefni er merkt stofnuninni. Samtökin telja mikilvægt að hverfa frá þessari sterku tengingu milli stofnunarinnar og Svansins. Eins og áður segir er Svanurinn studdur af opinberu fé á Norðurlöndum en hvergi er tenging milli hins opinbera og Svansins sýnileg. Mikilvægt er að þetta skref sé stigið hérlendis og Svaninum leyft að þroskast og standa á eigin fótum, sem sjálfstæðu umhverfismerki sem keppir við önnur sjálfstæð umhverfismerki. Í frumvarpinu eru ákvæði um skyldur Umhverfisstofnunar varðandi kynningarmál sem gætu fest í sessi þessi sterku tengsl milli stofnunarinnar og Svansins. Samtökin telja það ranga þróun. Lagatextinn þarf að endurspeglja sjálfstæði Svansins, þótt hann sé studdur af opinberum aðilum.

Í 3. mgr. 5. gr. a. segir „Þá getur Umhverfisstofnun, gegn sérstöku gjaldi, veitt þeim fyrirtækjum ráðgjöf sem hyggjast auka innkaup sín á umhverfismerktum vörum.“ Lagt er til að þetta ákvæði falli brott. Samtökin telja óeðlilegt vegna samkeppnissjónarmiða að stofnunin veiti ráðgjöf gegn gjaldi um notkun umhverfismerkja sem hún sjálf veitir. Stofnunin er í samkeppni á tveimur sviðum ef þetta verður að lögum, annars vegar um veitingu umhverfismerkis og hins vegar er við ráðgjafa á almennum markaði. Umhverfisstofnun er stjórnvaldsstofnun sem halda þarf hlutleysi gagnvart þessum aðilum. Nú þegar er stofnunin ráðgjafi vegna vistvænna opinberra innkaupa og er í aðstöðu til að hvetja opinbera innkaupaaðila til að beina viðskiptum að umhverfismerki sem hún sjálf sér um, umfram önnur umhverfismerki. Hagsmunaárekstrar sem stofnunin getur staðið frammi fyrir undirstrikar mikilvægi þess að Svanurinn verði sjálfstæð rekstrareining. Á undanförunum árum hefur fjölgað mjög aðilum á markaði sem veita fjölbreytta ráðgjöf á sviði umhverfismála og óeðlilegt að Umhverfisstofnun auki umsvif sín á því sviði.

Það skýtur skökku við að gjaldskrá Svansins sbr. 5. mgr., 5. gr. a. eigi að taka mið af gjaldskrá merkisins á Norðurlöndum. Hér er um að ræða þjónustugjald sem hlýtur að taka mið af kostnaði við að veita þjónustuna. Svanurinn er rekinn sjálfstætt á Norðurlöndum og þrátt fyrir að njóta opinbers stuðnings að einhverju leyti skapast síður sú hætta að tekjum sé varið í aðra óskylda starfsemi. eru þetta enn frekari rök til þess að skilja umsýslu Svansins frá starfsemi Umhverfisstofnunar.

Færanleg starfsemi

Samtökin hafa miklar áhyggjur af ákvæðum frumvarpsins um færanlega starfsemi (sbr. 1. gr., 3. gr. c og 5. gr. c) og leggja til að ákvæðið verði fellt úr frumvarpinu og málinu vísað til umfjöllunar í nefnd umhverfissráðuneytisins þar sem fjallað er um tilhögun og framkvæmd eftirlits sem og leyfisveitingar og hvernig þeim verður best fyrir komið til frambúðar. Ástæðan er sú að heilbrigðiseftirlit eru sjálfstæð og geta lagt mismunandi mat á þær kröfur sem gerðar eru í lögum og reglugerðum til ákveðinnar starfsemi. Í landinu eru 11 sjálfstæðar eftirlitsstofnanir með lögnum þ.e. 10 umdæmi heilbrigðiseftirlitsins auk Umhverfisstofnunar. Þannig geta komið upp tilvik þar sem heilbrigðiseftirlit á einu svæði metur tiltekna kröfur í starfsleyfi öðru vísi en ætlunin var að gert yrði af því umdæmi sem leyfið gaf út. Samtökin geta í sjálfu sér tekið undir að á ferðinni sé ákveðinn vandi en telja unnt að gera það öðru vísi en að fjölga eftirlitsaðilum sem fjalla um tiltekna starfsemi sem eðli síns vegna getur færst á milli umdæma. Dæmin sanna að kröfur heilbrigðiseftirlitsumdæma geta verið mismunandi og óbodlegt að fyrirtæki sem uppfyllir allar kröfur í einu umdæmi geti átt von á öðrum viðbrögðum við það að fara á milli landsvæða.

Endurskoðun starfsleyfis

Samtökin andmæla því að meta þurfi hvort starfsleyfi skuli endurnýjað á fjögurra ára fresti sbr. 4. gr. Starfsleyfin eru gefin út til ákveðins tíma og í lögum er fullnægjandi ákvæði til endurskoðunar leyfanna hafi forsendur þeirra breyst. Það er einnig óviðunandi að það sé alveg í höndum eftirlitsaðila að ákveða hvort gefa eigi út nýtt starfsleyfi án þess að nánari skilgreining fylgi um það hvað þurfi til. Hafa verður í huga að vinnsla og útgáfa starfsleyfa skapar eftirlitsaðilum tekjur.

Samtökin leggja til að tekið verði fram að útgefandi starfsleyfis skuli ekki krefja um upplýsingar sem hann hefur þegar fengið samkvæmt öðrum ákvæðum þessara laga eða annarra sbr. ákvæði um grænt bókhald, losun gróðurhúsalofttegunda svo dæmi séu tekin. Einnig verði tekið fram að starfsleyfishafi getið skotið málinu til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála telji hann útgefandann fara offari. Í greinargerð með frumvarpinu er gerð grein fyrir þessum athugasemdum samtakanna og þeim svarað að hluta. Hins vegar er það mat samtakanna að í frumvarpinu sé ekki brugðist með fullnægjandi hætti við gagnrýninni. Samtökin ítreka því afstöðu sína hvað þetta atriði varðar.

Loftgæði

Með frumvarpinu er ætlunin að leiða í lög tilskipanir ESB (2008/50/EB og 2001/81/EB) og sér þess stað í 3. gr. b og 5. gr. b. Samtökin gera ekki athugasemdir við þessar tilskipanir enda leggja þær alls ekki sértækar kvæðir á fyrirtæki heldur fjalla um almenn loftgæði hvernig þau skuli metin og hvernig

bregðast skuli við bæði á landsvísu og í héruðum ef loftgæði fara yfir tiltekin mörk. Þannig fjalla tilskipanirnar um dreifðar uppsprettur sem geta verið margar - stórar og smáar. Uppsprettur geta verið frá athöfnum einstaklinga, bænda, fiskiskipa, sveitarfélaga, almenns atvinnurekstrar, stórra og lítilla fyrirtækja eða starfsemi hins opinbera. Engin ákvæði tilskipananna leggja kvaðir á einstök fyrirtæki.

Samtökin mótmæla því eindregið almennu ákvæði sem felst í 1. mgr. 5.gr. b og seinni hluta málsliðar í 2. mgr. sömu greinar. Með þessum ákvæðum er ætlunin að leggja meiri kvaðir á atvinnulífið hér en almennt á Evrópska efnahagssvæðinu og samt ná ákvæðin einungis til hluta þeirra athafna sem haft geta áhrif á loftgæði bæði á landsvísu og staðbundið. Það er eindregið lagt til að þessum ákvæðum verði breytt enda skapa þau m.a. hættu á mismunun.

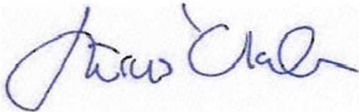
Virðingarfyllst,

f. h. Samtaka atvinnulífsins

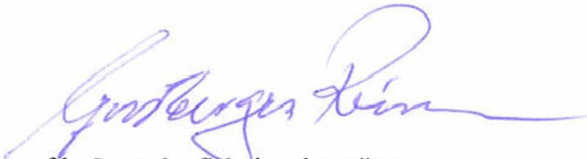
f.h. Samtaka iðnaðarins

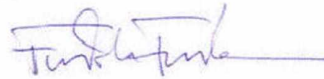
f.h. SVP - Samtaka verslunar og þjónustu

f.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

f.h. Samtaka fiskvinnslustöðva

f.h. Landssambands íslenskra útvegsmanna